Åbo Akademi

OPEN ACCESS

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Dikter om djur- poesi, fakta, bild och musik

Österlund, Mia

Published in:
Opsis barnkultur

Published: 01/01/2021

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

Link to publication

Please cite the original version:
Österlund, M. (2021). Dikter om djur- poesi, fakta, bild och musik: [Recension av] Laura Ruohonen & Erika Kallasmaa: *Zoologipoesi: smådjur i toner*. *Opsis barnkultur*, (1), 48.

General rights
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy
If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

This document is downloaded from the Research Information Portal of ÅAU: 18. Apr. 2024

Djurdikter ligger i tiden

Laura Ruohonen & Erika Kallasmaa: *Zoologipoesi: smådjur i toner*. Musik Petri Kumela. Övers. Annika Sandelin. Förlaget M, 2020.

Alltför få finskspråkiga bilderböcker spränger språkvallen. Det är synd, då finska bilderböcker tillför något nytt i ett nordiskt sammanhang. Laura Ruohonen och Erika Kallasmaas uppnosiga bilderbokspoesi bryter det mönstret. Deras tidigare samarbete i *Smaskens damaskens* (2010) och *Havsodjur* (2019) har nått svenskspråkig publik genom följsamma och medskapande översättningar av Stella Parland och Annika Sandelin. Nu följer praktverket *Zoologipoesi: smådjur i toner* (2020), ett bokprojekt som bottnar i en musikalisk övning som tar bilderboksform. *Zoologipoesi* är en smådjurs-encyklopedi i versform som sätter över trettio småkryp under lupp, och som nominerades till Finlands motsvarighet till August-priset, Finlandia Junior. Boken sitter rätt i tiden med sitt närgångna intresse för djur och natur, en inriktning som kan innehålla ekokritiska anslag. Att Laura Ruohonen som är en karismatisk kulturpersonlighet inom teaterlivet har bakgrund som biolog får spelrum.

Bokens format är rikt, precis som i den rad av djur-och naturböcker som ynglat av sig på bokmarknaden. Nytändningen i genren förankras i det medeltida bestiariet, där fantasi och fakta blandas friskt. Smådjurens personlighetsdrag mejslas fram i dikt som är både rimmad och fri. Boken bjuder också på korta faktarutor där ovanliga och underhållande drag understryks som att kräftan kissar från huvudet eller att buksimmaren låter lika högt som en gräsklippare och djurens latinska namn anges korrekt.

Zoologipoesi har ett globalt anslag. Petri Kumela initierade en musikalisk utmaning, att komponera korta musikstycken om djur som är mindre än en katt. Musiken finns tillgänglig på nätet, vilket gör boken till ett mycket tidstypiskt exempel på hur barnlitteratur numera

görs intermedialt, med vida samarbetsytor. Musiken kom först, sedan diktade och tecknade Ruohonen och Kallasmaa. Ambitionen är genomgående hög, lekfullheten dominerar.

Smådjursdikterna lyfter roande drag hos respektive djur. Naturen bjuder på rika nyanser och dikterna varken väjer för det solkiga eller det utlevande. I dikten om den skräniga skatan märks finlandssvenskan tydligt i ordvalen och fångar upp det finska originalet: ”Härja härja hårda puckar! / Häftig heavyhajp! // Släng senapssåsen / på fyllkajsmåsen! / Påsen rämnar, holy shit! / Spugelkorv och spyttpomfritt! // Livet är en roskkiosk!”. Håll med om att roskkiosk sitter annorlunda i munnen än skräpkiosk. Att överföra den klangrika finskan till svenska är en utmaning av rang. Annika Sandelin är den rätta för uppgiften, hon är en medförfattare som håller måttet med råge.

Erika Kallasmaas bildberättande är collageaktigt och kantigt, stämningsfullt och skirt. Det generösa formatet förstorar de små krypen och sidorna används utsökt och skapar både dynamik och harmoni. Grafiskt genomkomponerad inbjuder diktbilderboken till en konstupplevelse utan åldersetikett. Att Eric Carle med sin hungriga larv är en förebild signaleras i uppslaget om Träddödaren, cossus cossus med skylten ”Hommage a Eric Carle”. Också det ovanliga utrotningshotade djuret axolotl finns med, som en hälsning till Linda Bondestams Augustnominerade cli-fi bilderbok *Mitt bottenliv. Av en ensam axolotl* (2020) utgiven på samma förlag. Som djur- och naturbilderbok är *Zoologipoesi* hållbar, med sin höga verkshöjd kan den leva länge. Boken skär rakt in i pågående miljödebatt. Skalbaggen, coleoptera tar ställning mot antropocen och människovälde: ”Vi är fler än ni på vår planet!/ Vi gör vad vi vill så ni bara vet!”